

Марія Климчак періодично подає замітки щодо виставок, присвячених Т. Шевченку. Однак її матеріали сприймаються не просто як звіт відповідальної особи, а людини, котра щиро вірить у важливість й актуальність своєї роботи. Замітки М. Климчак поширені ілюстраціями з детальними коментарями.

Також щороку у діаспорних громадах відбуваються дні вшанування пам'яті Т. Шевченка, що проходять на досить високому культурному і мистецькому рівні та активно висвітлюються у періодичних виданнях. Святкування організують Школи українознавства, Українські Культурні центри, Громадські комітети різних міст, де є громада українців, та відділи Українського Конгресового Комітету Америки. Повідомлення різних дописувачів про проведення можуть зустрічатися навіть в одному номері газети чи журналу, авторами ж інформаційних матеріалів стають організатори, учителі шкіл українознавства, громадські діячі. З надрукованих матеріалів видно, що молоде покоління українців у США знає історію України, літературу, значних людей своєї історичної батьківщини. Самі українці в діаспорі вважають, що творчість Т. Шевченка якраз і виступає тією ланкою, що поєднує з рідним, що не дає забути українське, своє коріння.

Висновки. Отож, у публікаціях україномовної періодики США, що стосуються творчої особистості Т.Г. Шевченка, можна окреслити традиційну та модерністську тенденції, яка чітко простежується у друкованих матеріалах як діаспорних науковців і громадян, так і дослідників з України. Така відкрита позиція сприяє діалогу, коли кожен учасник творчо-рецептивного акту може не тільки висловити власну візію творчості Кобзаря, а й висувати цілком її нове бачення.

1. Вийшла біографія Шевченка, написана його другом/повідомлення УНІАН // Час і Події. – 2011. – 09 березня.
2. Глобенко Микола. Живий Шевченко / Микола Глобенко // Тарас Шевченко. Том XIII. Шевченко і його творчість : Зб. Праць і статей / За ред. Б. Кравцева. – Чикаго : Вид-во Миколи Денесюка, 1963.
3. Журавська В. Дух Тараса – завжди з нами / В. Журавська // Час і Події. – 2007. – 15 березня.
4. Кирилова К. Поетичні суперечки з Богом // К. Кирилова // Час і Події. – 2006. – 16 березня.
5. Климчак М. Виставка “Кобзарів” Т. Шевченка в Українському національному музеї в Чикаго / М. Климчак // Час і Події. – 2007. – 01 березня.
6. Ключковська Г. “Дунет ветер еще раз...” або ... І ще раз про Шевченка / Г. Ключковська // Час і Події. – 2007. – 04 квітня.
7. Кононенко Є. Гарвардський професор / Є. Кононенко // Час і Події. – 2007. – 02 серпня.
8. Плугатор Л. Весна починається з Тараса / Л. Плугатор // Час і Події. – 2007. – 15 березня.
9. Сверстюк Є. Тарасові залізні стовпи. Творчість Шевченка і християнська віра / Є. Сверстюк // Час і Події. – 2011. – 09 березня.
10. Ткачук К. Шевченко сьогодні, завтра і завжди / К. Ткачук. – Час і Події. – 2012. – 02 травня.
11. У Львові вийде безцензурний “Кобзар” / за матеріалами zaxid.net // Час і Події. – 2011. – 09 березня.

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОГО КОНСТРУЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ПРОБЛЕМ У ТВОРЧОСТІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

БІСКУП В.С. (м. Тернопіль)
Copyright © 2014
УДК 168.522

*“Аби булим побрязкачі,
То бумдуть і послухачі” [1]*

Знання культурних орієнтирів є засадничим для гідного функціонування будь-якого суспільства. Представників мистецтва варто розглядати у двох проявах. Перший – як творця непересічних художніх цінностей, які, з огляду на будь-які людські відчуття, виходять за межі буденного, звичного, мистецьки довершеного, неможливого для точного відтворення. За умови відтворення є тьмяними копіями або ж не володіють тією ж новизною, свіжістю, як оригінал. Способи, якими користувались творці, широко унаслідуються, вони простягаються історично, перетинають будь-які часові чи географічні межі. У цьому полягає їх самотутній стосовно способів творення хист передачі інформації.

Інший прояв – здатність митця помічати та особливим чином маркувати дійсність, виокремлювати зі звичного потоку життя фрагменти, які оприявнюються у творах мистецтва і набувають статусу проявлених, видимих, пізнаваних. Митці, а особливо великі, яким людство надало право такими йменуватись, є своєрідними конструкторами дійсності, голосами невидимого, які, на човнах свого таланту, ноумени перетворюють на феномени.

Величним внеском не тільки у мистецький візерунок, але й у науковий арсенал, є спроби генія у своєрідній, чуттєво-проникливій манері охопити різноманітні проблемні сегменти, темні плями, замовчувані негаразди, які об'єктивно існують на полотні соціального життя. Вочевидь митець – це статура, яка, говорячи сучасною мовою соціології, конструює соціальні проблеми в способах, які артикулюють їх, привертають увагу суспільства, громадськості, інтелігенції, можновладців.

Соціальні проблеми – це конструкції, створювані індивідами чи групами, які вибудовуються через висування тверджень-вимог: конструюючи соціальні проблеми, члени суспільства стверджують, що існують шкідливі соціальні умови, і вимагають їх усунення чи змін.

Вочевидь Т. Шевченко був саме таким конструктором соціальних проблем. У його творчій спадщині немає фундаментальних наукових творів чи академічних розвідок, у яких він безпосередньо та аргументовано висвітлював своє бачення проблем чи висував скоординовану програму дій з їх усунення. Перебуваючи в лавах Кирило-Мефодіївського товариства, Шевченко був швидше ідейним його керівником, аніж науковим стратегом.

Головним надбанням для свого часу і відголосками у сьогодення є саме поетична творчість та проза Тараса Шевченка, в яких він зумів схопити негаразди тієї соціетальної несправедливості, які негативно впливали на життя людей. Розглянемо лише деякі розставлені акценти поета на тогочасну систему.

Сміливими і бунтівними є політичні мотиви у творчості Т. Шевченка. Поет у багатьох своїх поезіях не тільки закликає до повстання, але й змальовує той стан, в якому перебувають українці. Його твори вочевидь виконували соціально-комунікативну функцію. Оскільки поет писав про народ, для народу і народною мовою, навколо його творів формувалась спільна думка і позиція більшості людей, вилучаючи їх з одиничних злидених і маргіналізованих провінціалів, в осмислену спільноту однодумців. Зокрема, він конструює проблему бідності, соціальної несправедливості, виключення більшості громадян з гідного життя.

Тарас Шевченко зголосився неупереджено заговорити про долю жіноцтва в Україні. Він конструює проблему гендерної нерівності у суспільстві, прояви дискримінації стосовно жінок. Покритка для поета є не носієм злісної аморальності, а стражденною жертвою соціальних умов. У поетичній формі Т. Шевченко змальовує у поемі “Катерина” закономірності суспільного сприйняття дійсності, прояви нетерпимості та ворожнечі до жінки, яка через прості, життєві обставини, щиру віру в кохання опинилась об'єктом соціального осуду. Достеменно невідомо, чи намагався Тарас Григорович проаналізувати особливості громадської думки, але сконструйована ним атмосфера відсутності толерантності піднімає питання неупередженої та не осудливої оцінки дій пересічних людей на мікрорівні соціального життя.

У творчості поета закарбований дух українського народу, його самобутні риси. Змальовуючи почуття, прагнення, емоції простих людей у соціальній реконструкції Т. Шевченко постає перед нами як етнометодолог, який у свій спосіб займається дослідженням буденних норм, правил поведінки та співжиття, особливостей конструювання мовних варіантів відображення життєвих ситуацій. Виявляючи свої політичні ідеї, засуджуючи основи тогочасного ладу, він здійснює інституційну ревізію феодально-кріпосницької системи господарювання, конструює нові цінності, постаючи в образі структурно-функціонального аналітика. Висвітлюючи у своїй творчості гостроту проблем на різних рівнях, себто пересічного українця, села чи громади і суспільного ладу загалом, Т. Шевченко конструює системне бачення суспільних негараздів і можливість їх подолання.

Звичайно, Тарас Шевченко не приміряв на себе ці наукові звання. Проте виплекані ним літературні образи, глибоке і неупереджене занурення у вир подій, просторовість бачення дозволили проникнути у суть як самої системи тогочасного суспільства, так і в світ окремої зневіреної душі.